

## UPPTÄCK NORDEN – DANMARK – Geografi & Historia



### OM SERIEN

Filmserien Upptäck Norden är en filmserie som handlar om just Norden och dess länder. Syftet med filmerna är att ge en faktagrund för att kunna resonera kring likheter och skillnader mellan länder och regioner i Norden. Filmerna innehåller avsnitt om Historia, Geografi, Natur, Näringar och Ekonomi, Politik, Kultur och vardagsliv samt Miljö.

Ämne: SO och Svenska  
Målgrupp: Från 10 år  
Antal filmer i serien: 15 st  
Längd: 12-25 min

### OM FILMEN

Danmark är känt för sitt öppna naturlandskap med stora områden av odlingsmark och betesmark. Landet har också många kuststräckor med milslånga sandstränder men också andra varierande kustlinjer. Närheten till vatten påverkar klimatet och Danmark är blåsig. Sanden flyttar sig med vinden och ställer till det för landet. Danmark är ett urbaniserat land. De flesta av Danmarks fem och en halv miljoner människor bor i städer. Vi besöker några av städerna och i en av dem hittar vi H.C. Andersen, Danmarks världsberömda sagoförfattare. Sverige och Danmark delar mycket av sin historia. Vi tittar på milstolparna i landets historia.

Ämne: SO och Svenska  
Målgrupp: Från 10 år  
Längd: 22 min

## KOPPLINGAR TILL LGR 11

Filmernas innehåll utgår från LGR11 med frågeställningar och uppgifter som utmanar elevens förmågor.

### Kursplan – Geografi

#### Syfte

*“Undervisningen i ämnet geografi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om geografiska förhållanden och utvecklar en geografisk referensram och ett rumsligt medvetande. Undervisningen ska ge eleverna kunskap om kartan och kännedom om viktiga namn, läges- och storleksrelationer så att de kan orientera sig och dra slutsatser om natur- och kulturlandskap och om människors levnadsvillkor.”*

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Geografi

- De svenska, nordiska och övriga europeiska natur- och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.
- Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen...
- Fördelningen av Sveriges, Nordens och övriga Europas befolkning samt orsaker till fördelningen och konsekvenser av denna.
- Namn och läge på Sveriges landskap samt orter, berg, hav och vatten i Sverige samt huvuddragen för övriga Norden
- Kartan och dess uppbyggnad med färger, symboler och skala.
- Centrala ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om geografi.
- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Geografi

- Jordens klimat- och vegetationszoner samt på vilka sätt klimatet påverkar människors levnadsvillkor.
- Förnybara energitillgångar, till exempel sol- och vindenergi och alternativa drivmedel.
- Centrala ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om geografi.

### Kursplan – Historia

#### Syfte

*“ Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer..”*

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Historia

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Norden befolkas. De utmärkande dragen för stenåldern, bronsåldern och järnåldern.
- Nordens kulturmöten med övriga Europa och andra delar av världen genom ökad handel och migration, till exempel genom vikingatidens resor och medeltidens handelssystem.
- De nordiska staternas bildande.
- Tidsbegreppen vikingatiden, medeltiden, stormaktstiden och frihetstiden samt olika syn på deras betydelser.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Historia

- De båda världskrigen, deras orsaker och följder.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

## Kursplan – Samhällskunskap

### Syfte

*“ Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.”*

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Samhällskunskap

- Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Samhällskunskap

- Några olika stats- och styrelseskick i världen.
- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.
- Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll.

## Kursplan – Religionskunskap

### Syfte

*“ Undervisningen ska stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt. På så sätt ska undervisningen skapa förutsättningar för eleverna att utveckla en personlig livshållning och förståelse för sitt eget och andra människors sätt att tänka och leva.”*

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Religionskunskap

- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Religionskunskap

- Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.

## Kursplan – Svenska

### Syfte

*“ Undervisningen ska även bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med såväl de nordiska grannspråken som de nationella minoritetsspråken.”*

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Svenska

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionala skillnader i talad svenska. Några kännetecknande ord och begrepp i de nordiska språken samt skillnader och likheter mellan dem. Vilka de nationella minoritetsspråken är.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Svenska

- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionalt färgat talspråk i Sverige och olika språk i Norden. Några kännetecknande ord och begrepp samt skillnader och likheter mellan de olika språken.

## FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS

I den här filmserien med filmhandledning tränas framförallt förmågorna

1. Begreppsförståelse
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga

## FÖRE FILMVISNINGEN

Genomgång av Danmarks karta. Jämför med Sverige. Storlek? Öar? Naturområden? Sjöar?

Vilka andra länder och hav gränsar Danmark till?

Vad skiljer Danmarks kust från den svenska kusten?

Diskutera vad vi har för likheter eller olikheter med danskarna? Maten? Språket? Värderingar? Historia?

Förklara följande begrepp: union, urbanisering, bördig, flod-ebb, naturresurs, kulturlandskap

## UNDER FILMVISNINGEN

Notera exempel på vad du tycker utmärker landet Danmark?

## EFTER FILMVISNINGEN

### Frågor efter filmen

#### HISTORIA

1. När ungefär kom de första människorna till Danmark? Hur såg Danmarks natur ut då?
2. Vad är Ribe?
3. De danska vikingarna angrep några länder hårt. Vilka?
4. Den danska drottningen Margareta hade stor betydelse när Kalmarunionen bildades? Vilka länder ingick?
5. Vilka länder tillhörde Danmark när landet hade sin stormaktstid på 15-1600 talet?
6. Vilka svenska landskap har tillhört Danmark?
7. Resonera: Hur skulle Sverige se ut idag ifall vi hade tillhört Danmark?

#### PLATSER

1. Vad heter Danmarks högsta berg? Hur högt? Jämför med Kebnekaise.
2. Vad heter Danmarks huvudstad? Hur många invånare? Vad är speciellt med staden?
3. Vad är Kronborg Slot känt för?
4. Hur märker man att Aarhus månar om kultur?
5. Vilken författare är världsberömd i staden Odense? Vilka av hans sagor känner du till?
6. Vad vet du om ön Fyn?
7. Vad utmärker öarna Lolland och Falster?
8. Vad är det för speciellt med ön Mön?
9. Var ligger Bornholm?
10. Färöarna och Grönland är unika på många sätt? Hur?
11. Resonera: Hur kan det komma sig att Färöarna och Grönland fortfarande tillhör Danmark?

## NATUR

1. Kan man säga att det finns ett typiskt danskt landskap? Vilka olika naturtyper har Danmark?
2. Hur mycket skog har Danmark? Varför odlar de gran?
3. Hur lång kust har Danmark?
4. Vad är Vadehavet för något?
5. Vilken är den vanligaste kusttypen?
6. Vad är speciellt med Spetsen vid Skagen?
7. Vad kallas berg av sand som Danmark har gått om?
8. Vad är Råbjergs Mile?
9. Resonera: På vilka sätt påverkar vind, vatten och sand Danmark?

## Kreativa uppdrag

1. Gör ett nyhetsreportage från en plats i Danmark. Det kan vara om Köpenhamn eller om någon annan del av landet. Använd digitala bilder och texter. Något har hänt. Vad?
2. Du ska åka till Danmark på semester en vecka. Gör upp en resplan för veckan. Vilka städer ska du besöka och vilka sevärdheter vill du se? Vilka delar av Danmark besöker du? Skriv ett veckoprogram.
3. Du jobbar på en turistbyrå och ska göra en turistbroschyr för att locka turister. Du får 1 A4 papper. Använd bägge sidorna och vik det som en broschyr.
4. Gör en podcast om Danmark. Det kan vara ett resereportage eller något annat kopplat till Danmark. Förbered med fakta och frågor. Var en, eller två personer och prata om Danmark. Förbered även i vilken ordning ni ska ta upp olika ämnen. Spela in med din telefon eller dator.

